

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi Suomen talousvyöhykkeestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 27 päivänä huhtikuuta 2004 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Suomen talousvyöhykkeestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 53/2004 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lakivaliokunta (LaVL 13/2004 vp) ja ympäristövaliokunta (YmVL 19/2004 vp) ovat antaneet asiasta lausunnot, jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikön päällikkö Marja Lehto, lainsäädäntöneuvos Sari Mäkelä ja lainsäädäntösihteeri Veera Pedersen, ulkoasiainministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Timo Turkki, puolustusministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Ritva Torvinen, maa- ja metsätalousministeriö
- kansliapäällikkö Elisabeth NaucLér, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- oikeudellisen osaston päällikkö Tomi Vuori, Rajavartiolaitoksen esikunta, sisäasiainministeriö
- osastonjohtaja Hannu Grönvall, Merentutkimuslaitos.

Lisäksi ympäristöministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö ovat antaneet kirjalliset lausunnot.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Suomen talousvyöhykkeestä.

Talousvyöhyke muodostuisi Suomen alueveisiin välittömästi liittyvästä merialueesta, jonka ulkorajoista on sovittu asianomaisten valtioiden kanssa, ja se korvaisi nykyisen kalastusvyöhykkeen ja mannerjalustan. Talousvyöhykkeellä Suomi käyttäisi pääasiassa samoja oikeuksia kuin nykyisin kalastusvyöhykkeellä ja mannerjalustalla. Näiden oikeuksien lisäksi Suomella olisi kuitenkin oikeus myös muuhun talousvyöhykealueen taloudelliseen hyödyntämiseen ja

tutkimiseen. Lisäksi Suomella olisi talousvyöhykkeellä kansainvälisen oikeuden mukainen lainkäyttövalta meriympäristön suojelussa ja talousvyöhykkeellä harjoitettavassa meritieteellisessä tutkimuksessa. Suomella olisi talousvyöhykkeellään myös yksinomainen oikeus rakentaa ja käyttää sekä antaa lupa rakentaa ja käyttää tekosaaria sekä eräitä muita laitteita ja rakennelmia samoin kuin säännellä niiden rakentamista ja käyttöä.

Esitykseen sisältyvät lisäksi ehdotukset Suomen talousvyöhykettä koskevaan lakiin liitty-

vän 14 lain muuttamisesta. Suomen kalastusvyöhykkeestä annettu laki ja mannermaajalustalaki ehdotetaan kumottaviksi.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan kahden kuukauden kuluttua niiden hyväksymisestä ja vahvistamisesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on perustaa talousvyöhyke, joka korvaisi nykyiset kalastusvyöhykkeen ja mannerjalustan. Talousvyöhyke on Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksessa (SopS 49—50/1996, jäljempänä merioikeusyleissopimus) määritelty alue, joka sijoittuu alumeren ja aavan meren väliin. Ehdotettu talousvyöhyke ulottuisi Suomenlahdella ja Pohjanlahdella ns. keskiviivaan eli siihen rajaan saakka, josta on sovittu valtiosopimuksin asianomaisten naapurivaltioiden kanssa. Kyseinen alue on nykyisin Suomen mannerjalustaa ja lähes kokonaisuudessaan Suomen kalastusvyöhykettä.

Talousvyöhyke kattaa sekä vesialueen että merenpohjan. Talousvyöhyke ei — toisin kuin alumeri — kuulu Suomen valtion alueeseen. Merioikeusyleissopimuksen mukaan rantavaltion toimivalta talousvyöhykkeellä on rajoitettua. Rantavaltiolla on täysivaltaiset oikeudet talousvyöhykkeen ja sen luonnonvarojen taloudelliseen hyödyntämiseen ja tutkimiseen sekä toimivalta ryhtyä eräisiin meriympäristön suojelua ja säilyttämistä koskeviin toimenpiteisiin samoin kuin toimivalta valvoa meritieteellistä tutkimusta. Rantavaltiolla on myös oikeus rakentaa talousvyöhykkeelle tekosaaria ja muita rakennelmia. Merioikeusyleissopimuksesta johtuvin rajoituksin rantavaltiolla on toimivaltaa myös talousvyöhykkeellä purjehtiviin ulkomaisiin aluksiin nähden.

Ulkoasiainvaliokunta viittaa lakivaliokunnan lausuntoon (LaVL 13/2004 vp), jossa todetaan,

että Suomen talousvyöhykkeestä säädettävällä lailla (talousvyöhykelaki) perustettavalle vyöhykkeelle ulotetaan Suomen lainkäyttövaltaa niissä rajoissa, joissa se kansainvälisten sopimusten mukaan on mahdollista. Lakivaliokunta pitää valittua perusratkaisua, jonka mukaan ehdotetulla talousvyöhykelaila laajennetaan osin Suomen rikosoikeuden soveltamisalaa, havainnollisena ja tarkoituksenmukaisena.

Ulkoasiainvaliokunta yhtyy myös ympäristövaliokunnan lausuntoon (YmVL 19/2004 vp), jossa todetaan, että talousvyöhykkeen perustaminen on yksi keskeisistä lainsäädännöllisistä toimenpiteistä Itämeren suojelun ja merenkulun turvallisuuden parantamiseksi. Talousvyöhykkeen perustamisella Suomi voi ulottaa lainkäyttövaltansa meriympäristön suojelussa alueveisiensä ulkopuolelle merioikeusyleissopimuksen mahdollistamissa puitteissa. Talousvyöhykkeen perustaminen vahvistaa siten Suomen mahdollisuuksia ryhtyä meriympäristön suojelua koskeviin toimiin. Ympäristövaliokunta toteaa lausunnossaan, että mahdollisuus tehokkaamman alusliikenteen valvonnan toteuttamiseen vähentää tahallisten pilssivesipäästöjen laskemista mereen, kun Suomen viranomaiset saavat valtuudet toimia myös talousvyöhykkeellä.

Hallituksen esityksen perusteluissa (s. 11/I) todetaan, että talousvyöhykkeen perustamisen yhteydessä ei ole tarkoitus muuttaa lainsäädäntövallan jakamista talousvyöhykkeellä valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä. Asia on valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 2 §:n 2 momentin ja sen perusteluiden mukaisesti neuvoteltu. Valiokunnan saaman selvityksen ja esityksen perustelujen mukaan Ahvenanmaan maakunnalla ei nykyisin ole toimivaltaa Suomen kalastusvyöhykkeellä tai mannerjalustalla, joista Suomen talousvyöhyke pää-

osin alueellisesti muodostuisi. Ulkoasiainvaliokunta pitääkin perusteltuna hallituksen esityksen linjausta, jonka mukaan lainsäädäntövalta talousvyöhykkeellä kuuluu valtakunnalle.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki Suomen talousvyöhykkeestä

6 ja 7 §. Lakivaliokunta käsittelee lausunnossaan (LaVL 13/2004 vp) ehdotettua talousvyöhykelain 16 §:ää, joka sisältää tiettyihin talousvyöhykelain rikkomuksiin sovellettavat säännökset. Pykälän 2 kohdan mukaan rangaistaan sitä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta toimii vastoin 6 tai 7 §:ssä tarkoitettussa päätöksessä määrättyjä ehtoja. Ehdotetussa 7 §:ssä ei kuitenkaan ole nimenomaista toimivaltuutta liittää siinä tarkoitettuun päätökseen mitään ehtoja. Tällöin ehtojen rikkomisen kriminalisointi muodostuu lakivaliokunnan mukaan ongelmalliseksi. Jos 7 §:n mukaiseen päätökseen on tarkoitus liittää joitakin ehtoja, siitä on lakivaliokunnan mielestä tarpeen ottaa pykälään nimenomainen säännös, vastaavaan tapaan kuin on 6 §:n 3 momentissa. Tosin viimeksi mainittu säännöskään ei vaikuta lakivaliokunnan mielestä täysin onnistuneelta täsmällisyysvaatimuksen kannalta, koska mahdollisesti asetettavien ehtojen asiallinen ala on siinä määritelty varsin väljästi viittaamalla vain siihen, että niiden tulee olla välttämättömiä "turvallisuuden ja yleisen edun kannalta". Lakivaliokunnan mielestä säännöstä olisi tarpeen pyrkiä täsmentämään esimerkiksi rajaamalla se ehtoihin, jotka ovat välttämättömiä valtakunnan turvallisuuden kannalta tai valtion talousvyöhykelain mukaisten oikeuksien turvaamiseksi.

Ulkoasiainvaliokunta ehdottaa talousvyöhykelain 6 §:n 3 momenttia ja 7 §:n 3 momenttia täydennettäväksi siten, että niissä viitataan ehtoihin, jotka ovat välttämättömiä turvallisuuden tai valtion talousvyöhykelain mukaisten oikeuksien turvaamiseksi. Valiokunta toteaa, että talousvyöhykelain 6 ja 7 §:n perustelujen mukaan välttämättömiä ehtoja arvioitaessa olisi muiden seikkojen ohella kiinnitettävä huomiota myös

mahdollisiin Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen liittyviin näkökohtiin.

11 §. Lakivaliokunnan lausunnossa (LaVL 13/2004 vp) viitataan edelleen talousvyöhykettä koskevan lakiehdotuksen 11 §:ään, jossa säädetään talousvyöhykkeellä tehdyistä ympäristörikoksista. Pykälän 1 momentissa on viittaus rikoslain 48 luvun 1—5 §:ään eli ympäristön turmelemista, törkeää ympäristön turmelemista, ympäristörikkomusta, tuottamuksellista ympäristön turmelemista ja luonnonsuojelurikosta koskeviin tunnusmerkistöihin. Pykälän 2 momentissa viitataan puolestaan ympäristönsuojelulain rikkomista, jäterikkomusta ja luonnonsuojelurikkomusta koskeviin asianomaisten aineellisten lakien säännöksiin. Pykälän 3 momentin mukaan kaikkiin pykälässä mainittuihin rikoksiin sovelletaan, mitä rikoslaisissa säädetään oikeushenkilön rangaistusvastuusta. Lakivaliokunnan mielestä oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevien yleisten periaatteiden mukaista ei ole, että tällainen vastuu ulotetaan pykälän 2 momentissa mainittuihin, pelkästään sakolla rangaistaviin rikoksiin. Tämän vuoksi lakivaliokunta esittää lakiehdotuksen 11 §:n 3 momentin poistamista sekä oikeushenkilöiden rangaistusvastuuta koskevan viittauksen lisäämistä saman pykälän 1 momentin loppuun. Ulkoasiainvaliokunta esittää näiden tarkennusten tekemistä.

18 §. Pykälä koskee viranomaisten alueellista toimivaltaa. Ympäristöministeriö on kirjallisessa lausunnossaan kiinnittänyt valiokunnan huomiota siihen, että merioikeusyleissopimuksen 56 artiklan mukaan meriympäristön suojeleminen ja säilyttäminen talousvyöhykkeellä kuuluu rantavaltion toimivaltaan. Ehdotettavan talousvyöhykelain mukaan talousvyöhykkeellä sovellettaisiinkin keskeisiä ympäristölakeja.

Ympäristöministeriö toteaa lausunnossaan, että hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa oletettiin, että luonnonsuojelulain yleiset määräykset lain valvonnasta kattaisivat myös talousvyöhykkeen. Ministeriö toteaa myöhemmän tarkastelun osoittaneen, että asiasta olisi tarkoituk-

senmukaista nimenomaisesti säätää talousvyöhykelaisissa.

Ympäristöministeriö on esittänyt ulkoasiainvaliokunnalle teknisenä tarkennuksena, että talousvyöhykelain 18 §:ään lisättäisiin ympäristönsuojelulain, vesilain ja jätelain ohella viittaus myös luonnonsuojelulakiin. Ulkoasiainvaliokunta kannattaa muutosta.

21 §. Lakivaliokunnan lausunnossa käsitellään lisäksi lakiehdotuksen 21 §:ää, joka sisältää viittauslausekkeen talousvyöhykelaisissa tarkoitettujen, talousvyöhykkeellä tehtyjen rikosten johdosta käytettäviin pakkokeinoihin. Kuten esityksen perusteluista (s. 25/I) ilmenee, meriyhteisösuojelun 230 artiklan 1 kappaleessa olevan määräyksen mukaan ulkomaiselta alukselta talousvyöhykkeellä tehdystä meriympäristöä pilaavasta teosta voidaan määrätä vain sakkorangaistus. Jotta rikosprosessuaalisten pakkokeinojen käyttömahdollisuus ulkomaisten alusten osalta ei esitutkinnassa tämän seuraamusta koskevan rajoituksen vuoksi tarpeettomasti supistuisi, hallituksen esityksessä (s. 33/I) ehdotetaan aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annettuun lakiin (300/1979) lisättäväksi uusi 28 b §. Siinä mahdollistetaan tällaisissa tapauksissa pakkokeinojen käyttö rikoslain 48 luvun 1—4 §:ssä säädettyjen rangaistusasteikkojen perusteella. Lakivaliokunta pitää ehdotettua ratkaisua perusteltuna. Lainsäädännön selkeyden ja informatiivisuuden kannalta olisi kuitenkin aiheellista, että tällaisen pakkokeinojen käyttöä koskevan poikkeussäännöksen olemassaolo kävisi ilmi jo itse talousvyöhykelaisista. Tämän vuoksi lakivaliokunta esittää lain 21 §:n muuttamista. Ulkoasiainvaliokunta ehdottaa tehtäväksi lakivaliokunnan esittämän muutoksen.

23 §. Toimivaltaista tuomioistuinta koskeva sääntely sisältyy lakiehdotuksen 23 §:ään. Sen mukaan talousvyöhykelaisissa tarkoitettujen rikosasioiden käsiteltäisiin aina Helsingin kärjäoikeudessa. Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan tällaisia asioita voidaan vuosittain arvioida olevan muutamia kymmeniä. Lakivaliokunta ei

lausunnossaan pidä ehdotettua oikeuspaikkasäännöstä tarkoituksenmukaisena, kun otetaan huomioon käsiteltävien asioiden odotettavissa oleva määrä ja talousvyöhykkeen laajuus. Valiokunnan mielestä nämä seikat puoltavat sitä, että toimivaltaisia tuomioistuimia on useampia. Tällöin esimerkiksi meriympäristön pilaantumista aiheuttaneen teon seuraukset ovat tuomioistuinten paremmin arvioitavissa, koska tapahtumapaikka ja sen ympäristö saattavat olla jo muista asioista tuttuja. Rikosoikeudellisesti arvioitava teko voi myös liittyä tapahtumasarjaan, jonka perusteella on annettava merilaisissa (674/1994) tarkoitettu meriselitys.

Lakivaliokunnan mielestä merilain 21 luvussa tarkoitettuina merioikeuksina toimivat kärjäoikeudet ovatkin alueellisesti soveliaita oikeuspaikkoja käsittelemään myös talousvyöhykelaisissa tarkoitettuja rikosasioita. Näiden kärjäoikeuksien keskinäinen toimivalta on puolestaan tarkoituksenmukaista ratkaista soveltaen, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 4 luvun 1 §:ssä säädetään rikoksen tekopaikan määrittämisestä. Muilta osin näiden kärjäoikeuksien keskinäistä toimivaltaa koskeviin erityiskysymyksiin, esimerkiksi useiden rikosten tai rikokseen osallisten tapauksiin, voidaan lisäksi soveltaa, mitä mainitussa 4 luvussa säädetään. Lakivaliokunnan lausunnossaan esittämä ratkaisu on tarkoitettu koskemaan vain kärjäoikeuksien alueellista toimivaltaisuutta, eikä siitä näin ollen sinänsä seuraa, että talousvyöhykelaisissa tarkoitettujen rikosasioiden käsiteltävä merilain mukaisessa erityiskokoonpanossa. Ulkoasiainvaliokunta kannattaa lakivaliokunnan esittämää lain 23 §:n muuttamista.

9. Laki kalastuslain muuttamisesta

Lakivaliokunta viittaa lausunnossaan ehdotettuun kalastuslain 113 §:ää koskevaan muutokseen, jossa säädettäisiin toimivaltaiseksi tuomioistuimeksi Helsingin kärjäoikeus. Pykälää koskevissa hallituksen esityksen perusteluissa (s. 35/II) viitataan tältä osin talousvyöhykelain 23 §:ssä ehdotettuun ratkaisuun. Lakivaliokunta

esittää lausunnossaan kalastuslain 113 §:ää muutettavaksi samalla tavalla kuin valiokunta ehdottaa lausunnossaan muutettavaksi talousvyöhykelain 23 §:ää. Ulkoasiainvaliokunta yhtyy ehdotukseen.

10. Laki rikoslain muuttamisesta

48 a luvun 7 §. Rikoslain 48 a lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 §, jossa säädetään ulkomaiselta alukselta talousvyöhykkeellä tehdystä kalastusrikoksesta ja kalastusrikoksella saadun laittoman saaliin kätkemisestä. YK:n merioikeusyleissopimuksen 73 artiklan 3 kappaleen sisältämän määräyksen mukaisesti rangaistukseksi tällaisesta rikoksesta voidaan tuomita vain sakkoa, jollei Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen perusteella ole toisin säädetty. Koska tämän sakkorikoksen vanhentumisesta ei ehdoteta erikseen säädettaväksi, se vanhenee rikoslain 8 luvun 1 §:ssä olevan yleisen säännön mukaan kahdessa vuodessa. Ilman ehdotettua 7 §:ään sisältyvää erityissäännöstä kalastusrikoksesta voitaisiin tuomita enintään kaksi vuotta vankeutta, jolloin rikos vanhenisi viidessä vuodessa. Laittoman saaliin kätkemisen vanhentumiseen 7 §:n erityissäännös ei sen sijaan vaikuta, koska siinä enimmäisrangaistus on kuusi kuukautta vankeutta.

Lakivaliokunnan mielestä kahden vuoden vanhenemisaika saattaa kalastusrikoksen tutkinnan ja syytteen saattamisen kannalta osoitautua lyhyehköksi. Tämän vuoksi olisi perusteltua, että myös 48 a luvun 7 §:ssä tarkoitetun rikoksen vanhentumisajaksi säädettäisiin kolme vuotta. Koska pykälän mukaan kansainvälisessä velvoitteessa voidaan myöhemmin sopia myös vankeusrangaistuksen soveltamisesta joissakin

tapauksissa, tulee säännöksessä kuitenkin mainita, että kyseessä on nimenomaan lyhin mahdollinen vanhentumisaika. Lakivaliokunta esittää, että rikoslain 48 a luvun 7 §:ssä tarkoitetun rikoksen vanhentumisaika olisi kolme vuotta. Ulkoasiainvaliokunta yhtyy ehdotukseen.

11. Laki metsästyslain muuttamisesta

Ympäristövaliokunta toteaa lausunnossaan (YmVL 19/2004 vp), että hallituksen esitykseen ei metsästyslain osalta sisälly kalastuslakiehdotuksen 99 §:ää vastaavaa, lähinnä tulliviranomaisten valvontavaltaa koskevaa ehdotusta toimivallan ulottamisesta talousvyöhykkeelle. Tullin valvontatoimivalta olisi tämän johdosta metsästyslain osalta kalastuslakia suppeampi, mikä saattaisi johtaa tietyissä tilanteissa epäjohtonmukaisuuksiin tullin harjoittaessa valvontatehtäviään. Ympäristövaliokunta esittää tullin toimivaltaa koskevan lisäyksen tekemistä metsästyslain 88 §:ään. Myös maa- ja metsätalousministeriö on ulkoasiainvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa esittänyt samaa muutosta. Ulkoasiainvaliokunta ehdottaakin tämän tullin toimivaltaa koskevan täydennyksen tekemistä metsästyslain 88 §:n 1 momenttiin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että 2.—8. lakiehdotus ja 12.—15. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. ja 9.—11. lakiehdotus hyväksytään muutettuina seuraavasti:

*Valiokunnan muutosehdotukset***1.****Laki****Suomen talousvyöhykkeestä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 ja 2 §
(Kuten HE)

2 luku

Talousvyöhykkeellä sovellettava lainsäädäntö

3—5 §
(Kuten HE)

3 luku

Talousvyöhykkeen taloudellinen hyödyntäminen ja siihen tähtäävä tutkimus sekä rakentaminen talousvyöhykkeellä

6 §

Hyödyntämisoikeus

(1 ja 2 mom kuten HE)

Suostumus voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöksessä on määrättävä ehdot, jotka ovat turvallisuuden tai *tämän lain mukaan valtiolle kuuluvien oikeuksien turvaamisen* kannalta välttämättömiä.

(4 mom. kuten HE)

7 §

Rakentaminen

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Suostumus voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi. *Päätöksessä on määrättävä ehdot, jotka ovat turvallisuuden tai tämän lain mukaan valtiolle kuuluvien oikeuksien turvaamisen kannalta välttämättömiä.* Jos toiminta ei vastaa päätöksessä määrättyjä ehtoja tai jos päätöksen antamisen jälkeen olot ovat muuttuneet olennaisesti, päätöksen ehtoja voidaan muuttaa tai suostumus voidaan peruuttaa. Valvontaviranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa kauppa- ja teollisuusministeriölle havaitsemastaan rikkomuksesta.

(4 mom. kuten HE)

4 luku

Meritieteellinen tutkimus

8 ja 9 §
(Kuten HE)

5 luku

Suomen rikosoikeuden soveltaminen talousvyöhykkeellä ja rangaistukset

10 §
(Kuten HE)

11 §

Ympäristörikokset talousvyöhykkeellä

Rangaistus vastoin 3 §:n 1 momentissa mainittuja lakeja talousvyöhykkeellä tehdystä ympäristön turmelemisesta, törkeästä ympäristön turmelemisesta, ympäristörikkomuksesta, tuot-

tamuksellisesta ympäristön turmelemisesta ja luonnonsuojelurikoksesta tuomitaan rikoslain 48 luvun 1—5 §:n mukaan. *Tässä momentissa tarkoitettuihin rikoksiin sovelletaan, mitä rikoslaisissa säädetään oikeushenkilön rangaistusvastuusta.*

(2 mom. kuten HE)

(3 mom. *poist.*)

12—16 §
(Kuten HE)

6 luku

Erinäiset säännökset

17 §
(Kuten HE)

18 §

Viranomaisten alueellinen toimivalta

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisena yhteysviranomaisena sekä *luonnonsuojelulaissa*, ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa ja jäteläissa tarkoitettuna valvontaviranomaisena talousvyöhykkeellä toimii alueellinen ympäristökeskus. Toimivaltainen alueellinen ympäristökeskus on se, jonka toimialueen kohdalla hanke talousvyöhykkeellä sijaitsee. Alueellisten ympäristökeskusten toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

(2 mom. kuten HE)

19 ja 20 §
(Kuten HE)

21 §

Rikosprosessuaalisten pakkokeinojen käyttäminen

Tässä laissa tarkoitettujen talousvyöhykkeellä tehtyjen rikosten perusteella saadaan käyttää pakkokeinoja *sen mukaan* kuin pakkokeinolaissa (450/1987) säädetään. *Pakkokeinojen käyttämisen edellytyksistä tutkittaessa aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain (300/1979) 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua, ulkomaiselta alukselta Suomen talousvyöhykkeellä tehtyä tekoa säädetään mainitun lain 28 b §:ssä.*

22 §
(Kuten HE)

23 §

Toimivaltaiset tuomioistuimet

Tässä laissa tarkoitettut rikosasiat käsitellään *merilain (674/1994) 21 luvun 1 §:ssä* mainituissa *käräjäoikeuksissa*. *Toimivaltainen käräjäoikeus on se, jonka tuomiopiiriä lähinnä rikos voidaan katsoa tehdyksi soveltaen, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 4 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään. Tätä pykälää sovellettaessa näiden käräjäoikeuksien tuomiopiirien rajojen katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.*

7 luku

Voimaantulo

24 §
(Kuten HE)

9.

Laki**kalastuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetun kalastuslain (286/1982) 6 §:n 1 momentti, 96 §:n 1 momentti, 99 § ja 113—115 §, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentti laissa 489/1993, 96 §:n 1 momentti laissa 493/1997, 99 § osaksi laissa 493/1997, 113 § laissa 518/2002 ja 115 § osaksi laissa 1355/1993, sekä *lisätään* 106 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

6, 96, 99 ja 106 §
 (Kuten HE)

96 §

Poliisin ja kalastusviranomaisen sekä valtakunnan rajalla olevissa vesissä, Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä rajavartioviranomaisten tulee valvoa, että kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan, ja sen mukaan kuin jäljempänä säädetään, ottaa talteen luvottomalla kalastuksella saatu saalis ja luvottomassa kalastuksessa käytetyt välineet samoin kuin tämän lain mukaan luvattomana pidettävä kuljetus- tai kauppatavara. Tässä momentissa tarkoitettu valvonta ei saa haitata rajavartioviranomaisten varsinaista virkatoimintaa.

113 §

Toimivaltaiset tuomioistuimet

Tässä laissa tarkoitettut rikosasiat käsitellään merilain (674/1994) 21 luvun 1 §:ssä mainituissa käräjäoikeuksissa. Toimivaltainen käräjäoikeus on se, jonka tuomiopiiriä lähinnä rikos voidaan katsoa tehdyksi soveltaen, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 4 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään. Tätä pykälää sovellettaessa näiden käräjäoikeuksien tuomiopiirien rajojen katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

114 ja 115 §
 (Kuten HE)

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

10.

Laki**rikoslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 luvun 8 § ja 48 a luvun 5 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 48 luvun 8 § laissa 578/1995 ja 48 a luvun 5 §:n 2 momentti laissa 515/2002, sekä

lisätään 1 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 626/1996, uusi 2 momentti, 48 lukuun uusi 10 § ja 48 a lukuun uusi 7 § seuraavasti:

1 luku	7 §
Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta	<i>Ulkomaiselta alukselta talousvyöhykkeellä tehty kalastusrikos ja kalastusrikoksella saadun laittoman saaliin kätkeminen</i>
1 § (Kuten HE)	
48 luku	
Ympäristörikoksista	Ulkomaiselta alukselta Suomen talousvyöhykkeellä tehdystä kalastusrikoksesta ja kalastusrikoksella saadun laittoman saaliin kätkemisestä saa tuomita vain sakkoa, jollei Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen perusteella ole toisin säädetty. <i>Tässä pykälässä tarkoitetun kalastusrikoksen lyhin vanhentumisaika on kolme vuotta.</i>
8 ja 10 § (Kuten HE)	
48 a luku	Voimaantulosäännös
Luonnonvararikoksista	(Kuten HE)
5 § (Kuten HE)	

11.

Laki

metsästyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun metsästyslain (615/1993) 7 §:n otsikko ja 1 momentti, 43 §, (*poist.*) 60 §:n otsikko ja 3 momentti ja 88 §:n 1 momentti sekä
lisätään 23 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

7, 23, 43 ja 60 §
(Kuten HE)

88 § (*Uusi*)

Lain noudattamisen valvonta

Poliisin (*poist.*) ja 63 §:n 4 momentissa tarkoitettujen metsästyksenvartijoiden tulee *toimi-*

alueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan. Rajavartioviranomaiset ja tulliviranomaiset suorittavat edellä tarkoitettua valvontaa valtakunnan rajalla ja Suomen aluevesillä olevilla maa- ja vesialueilla sekä Suomen talousvyöhykkeellä. Valvonta ei saa haitata rajavartioviranomais-

ten tai tulliviranomaisten varsinaista virkatoimintaa.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Liisa Jaakonsaari /sd	Kalevi Olin /sd
jäs.	Eva Biaudet /r	Aila Paloniemi /kesk
	Antero Kekkonen /sd	Maija Perho /kok
	Kimmo Kiljunen /sd (osittain)	Suvi-Anne Siimes /vas
	Eero Lankia /kesk	Jari Vilén /kok
	Suvi Lindén /kok	Ben Zyskowicz /kok
	Petri Neittaanmäki /kesk	vjäs. Antti Kaikkonen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Antti-Juha Peltari.